

(7) Brachos on Appetizers

לע"נ שלמה בן הרב אברהם אבא

I. The Underlying Principles

1. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מא עמוד ב

אמר רב פפא הלכתא דברים הבאים מחמת הסעודה בתוך הסעודה אין טעונים ברכה לא לפנייהם ולא לאחרייהם ושלא מחמת הסעודה בתוך הסעודה טעונים ברכה לפנייהם ואין טעונים ברכה לאחר סעודה טעונים ברכה בין לפנייהם בין לאחרייהם

2. שולחן ערוך אורח חיים הלכות בציעת הפת, סעודה, וברכת המזון סימן קעז סעיף א

ואם הם דברים הבאים שלא מחמת הסעודה, דהיינו שאין דרך לקבוע סעודה עליהם ללפת בהם את הפת, כגון: תאנים וענבים וכל מיני פירות, (וע"ל סימן קס"ח סעיף ח'), אם אוכל אותם בלא פת, טעונים ברכה לפנייהם דברכת המוציא אינה פוטרתן, דלאו מעיקר סעודה הם; ואינם טעונים ברכה לאחרייהם, דכיון שבאו בתוך הסעודה בהמ"ז פוטרתם; ואם בתחלת אכילתו אכל הפירות (עם הפת) ובסוף אכל עמהם פת, אפילו אם בינתיים אכל מהם בלא פת, אינם טעונים ברכה אף לפנייהם.

3. משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות בציעת הפת, סעודה, וברכת המזון סימן קעז סעיף ד

כגון תאנים וכו' - וכן כל דבר שבא רק לקינוח ולא להשביע. ואפילו היו הפירות לפניו בשעה שברך המוציא. ואפילו הם מבושלים ג"כ אין הפת פוטרתן כיון שאין שייכים לפת [אחרונים]

II. Whetting the Appetite

4. משנה ברורה סימן קעד ס"ק לט

ולענין י"ש יש אחרונים שכתבו דצריך ברכה בתוך הסעודה משום שאין שותין אותו מחמת צמאון האכילה כשאר משקין אבל המ"א כתב דבתוך הסעודה א"צ ברכה משום דאז בא לעורר תאות המאכל וחשיב גם זה מחמת הסעודה [וה"ה בפירות הבאים להמשיך תאות האכילה כגון לימני"ש מלוחים או זית מליח או אוגערקע"ס מלוחים וכיו"ב ולא דמי לשאר פירות שבתוך הסעודה שצריך ברכה] וכן העתיקו איזה אחרונים כדעתו ובאמת היה ראוי לנהוג בזה כעצת המחבר לענין שאר משקין [דיברך על מעט מהי"ש קודם נטילה ע"ד לפטור מה שישתה בתוך הסעודה] מפני שיש דעות בזה אלא שהעולם נהגו להקל ויש להם על מה לסמוך.

5. שער הציון סימן קעד ס"ק מב, מה

(מב) והנה המגן אברהם חלק בזה גופא, דאם רוצה לשתות הי"ש בתחלת אכילתו, דהיינו לאחר ברכת המוציא, צריך ברכה, משום דאז אינו בא לעורר תאות המאכל כל כך, דבלאו הכי רגיל לשתות בכל יום בבוקר לחזוק הלב, אבל בנשמת אדם כתב דזה תלוי בטבע האדם, וכן בט"ז סוף סימן קע"ז משמע גם כן דאף בתחלת האכילה בא לעורר תאות המאכל, וכן סתם בחיי אדם דאף בתחלה אין לברך: (מה)...ונמצא דהוא ספיקא דדינא, ואף שספק ברכות להקל, ומסתמא זהו טעם המנהג, מכל מקום הרוצה להסתלק מן הספק יעשה כעצת המחבר לענין משקין, או שיטול מעט צוקע"ר ויפטור בברכתו.

III. Practical Halacha

7. וזאת הברכה עמ' 248

לסיכום: ישנן הרבה שיטות המורות לברך על דבר המעורר את התאבון. ואף השיטות האומרות שלא לברך - בתחילת הסעודה, מברך. ואף לפי אותן שיטות שאינו מברך על משקה חריף בתחילת הסעודה, אך דבר שאינו מעורר מברך - והרי נתברר לנו כי פרי אינו מעורר. ובכן יוצא לדעת כל הפוסקים שמברך על פרי הנאכל בתחילת הסעודה. ולמעשה שמענו שהגרש"י אויערבאך הורה לברך על פרי הנאכל למנה ראשונה (ושמעתי שהסביר ואמר שלדעתו החליפו מנה אחרונה במנה ראשונה. זאת אומרת, שהפרי בתחילת הסעודה אינו בא לעורר אלא שבא למתיקות). וכ"כ הספר ותן ברכה פ"ה בשמו. וכמו כן דעת אחד מגדולי הדור - לברך (כששאלתי להלכה למעשה בחתונה פה בירושלים). (ונראה שמה שכתב בספר

6. חוט שני ברכות עמ' קסח

אמנם מה שיש מקומות שמגישים צמחילת הסעודה מנת פירות כגון אשכוליות או מילון, אין נריך לברך על זה ונרכת הפת פוטרתו, דכל מה שצא צמחילת הסעודה הוא לעורר את האדם לסעודה, ולא דמי לליפתן כסוף הסעודה.

חוט שני - פירות / קולא, שמירתו יוסף ניסים בו תחום סטאר / עמוד 162
הרובע טאטא אגוד התפארת